

نام و نام خانوادگی:
مقطع و رشته: یازدهم نظری

جمهوری اسلامی ایران
اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه حافظ
آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

نام درس: فارسی (۲)
نام دبیر: اصفهانی
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۲۱
ساعت امتحان: ۱۰ صبح
مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

محل مهر و امضاء مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:

ردیف	سوالات	بارم
------	--------	------

قلمرو زبانی (۷ نمره)

معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.

- الف- به نام چاشنی بخش زبانها حلاوت سنج معنی در بیانها
ب- زنخدان فرو برد چندی به جیب که بخشنده، روزی فرستد ز غیب
ج- نمی دانستند که این چه مجموعه‌ای است تا ابلیس پر تلیس یک باری گرد او طواف می کرد.
د- هر روز خنیده نام تر گشت در شیفتگی تمام تر گشت

معنای «محبوب» در عبارت «محبوب گشت از مردمان، مگر از اطبا و ...» در کدام گزینه درست آمده است؟

- الف- پنهان و پوشیده
ب- باشرم و حیا

معنای «حضرت» در بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

- ارباب حاجتیم و زبان سوال نیست در حضرت کریم، تمنا چه حاجت است؟
الف- آقا و بزرگ
ب- آستانه و پیشگاه

در کلمات و عبارات زیر غلط‌های املائی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید.
کوه لکام، صری صقطی، موسم حج، رعیت پروری، ختوات، متقارب، غریو، هزاهز، همیت، اصناف

شکل درست کلمه‌ها را از نظر املائی انتخاب کنید.

- دید یکی عرصه به دامان کوه ----- ده مخزن پنهان کوه
- فرزندی عزیز را به صد ----- بنشانند چو ماه در یکی مه‌د
الف- ارزه ب- عرضه
الف- جهد ب- جحد

در جمله زیر، یک واژه بیابید که در زبان فارسی هم‌آوا داشته باشد. هم‌آوا و معنای آن را بنویسید.

	<p>او سفیر خارجه ایران است.</p> <p>نقش دستوری کلمات مشخص شده در عبارت و مصراع‌های زیر را بنویسید.</p> <p>الف- امروز را غنیمت دان.</p> <p>ب- دیروز، روز خسته‌کننده‌ای بود.</p> <p>ج- هوا، سرد است.</p> <p>د- استاد معین، فرهنگ فارسی را در شش جلد تدوین کرده است.</p> <p>ه- کتاب دکتر، دربردارنده مطالب مفیدی بود.</p> <p>و- مریم را دیدم، مریم</p> <p>ز- سعدی، شاعر بزرگ قرن هفتم، از مفاخر ملی ما محسوب می‌شود.</p> <p>ح- علی و رضا آمدند.</p> <p>نقش ضمیر را در هر یک از مصراع‌های زیر تعیین کنید.</p> <p>الف- گو، یا رب از این گزاف‌کاری توفیق دهم به رستگاری</p> <p>ب- پرورده عشق شد سرشتم جز عشق مباد سرنوشتم</p> <p>ج- کز عشق به غایتی رسانم کاو ماند اگرچه من نمانم</p> <p>د- در خواب دوش، پیری درکوی عشق دیدم با دست اشارتم کرد، که عزم سوی ما کن</p> <p>نوع هر یک از ترکیب‌های زیر را (اضافی، وصفی) معین کنید.</p> <p>الف- عازم دمشق</p> <p>ب- پیشامد ناگوار</p>
--	--

قلمرو ادبی (۵ نمره)

	<p>در عبارت‌های زیر، «مجاز»ها را بیابید و مفهوم آن‌ها را بویسید.</p> <p>الف- زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بیاورده باشد و بتان شکسته و پاره کرده.</p> <p>ب- به کران آب فرود آمدند و خیمه‌ها و شرع‌ها زده بودند.</p> <p>ارکان تشبیه را در مصراع دوم این بیت مشخص کنید.</p> <p>چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟</p> <p>در بیت زیر، «استعاره» و «نوع» آن را مشخص کنید.</p> <p>سر نشتر عشق بر رگ روح زدند یک قطره فرو چکید و نامش دل شد</p> <p>در هر یک از موارد زیر، آرایه مورد نظر را بیابید.</p> <p>الف- به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های زرین</p> <p>ب- برای من مگری و مگو دریغ! دریغ!</p> <p>ج- با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی</p> <p>(جناس تام)</p> <p>د- چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان‌گیر (کنایه)</p> <p>بکشید سوی خانه مه خوب خوش‌لقا را (حس آمیزی)</p> <p>به دام دیو درافتی، دریغ آن باشد (واج‌آرایی)</p> <p>کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست</p>
--	---

با دانش ادبی خود، به سوالات زیر پاسخ دهید.
 الف- کدام قالب شعری از چند بند هموزن و هم‌آهنگ تشکیل شده است که هر بند آن، خود شامل چهار مصراع است؟
 یک مورد از مضامین این قالب شعری را بنویسید.
 ب- از چهار حوزه روابط معنایی، دو مورد را فقط نام ببرید.
 ج- شاعران معمولاً در سرودن منظومه‌های بلند و داستانی، از کدام قالب شعری بهره می‌گیرند؟
 د- صورت مجهول فعل جمله «مریم کتاب می‌خواند» را بنویسید.

قلمرو فکری (۸ نمره)

معنا و مفهوم هر یک از موارد زیر را به صورت دقیق و کامل بنویسید.
 الف- بر قدم او قدمی می‌کشید وز قلم او رقمی می‌کشید
 ب- کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی‌مغز و پوست
 ج- ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت دو چندان می‌شکفت و برگ می‌کرد
 د- به آن چه می‌گذرد دل منه که دجله بسی پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد
 ه- از جای چو مار حلقه برجست در حلقه زلف کعبه زد دست
 و- گر من نظری به سنگ بر بگمارم از سنگ، دلی سوخته بیرون آرم
 ز- زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت شیر خدا و رستم دستانم آرزوست
 ح- کدام دانه فرورفت در زمین که نرست؟ چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟
 ط- مولانا در دمشق، پیوسته به افغان و زاری و بی‌قراری، شمس را از هر کوی و برزن، جست و جو می‌کرد و نمی‌یافت.
 ی- و امیر از آن جهان آمده، به خیمه فرود آمده و جامه بگردانید و تر و تباه شده بود و برنشست و به زودی به کوشک آمد.
 ک- شیخ گفت: «یا عبدالکریم، حکایت‌نویس مباش، چنان باش که از تو حکایت کنند!»
 ل- این‌جا، عشق معکوس گردد، اگر معشوق خواهد که از او بگریزد، او به هزار دست در دامنش آویزد. آن چه بود که اول می‌گریختی و این چیست که امروز در می‌آویزی؟

با توجه به جمله زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.
« این مرد بزرگ و دبیر کافی، به نشاط، قلم در نهاد.»
الف- مقصود از «این مرد» کیست؟ ب- «دبیر کافی» به چه معناست؟

شاعر در بیت زیر، قصد بیان چه نکته‌ای را دارد؟
در آن تاریک شب می‌گشت پنهان فروغ خرگه خوارزمشاهی

با توجه به بیت زیر، به اعتقاد مولانا، چه چیزی را باید مایه دروغ و افسوس دانست؟
برای من مگری و مگو دروغ! دروغ! به دام دیو درافتی، دروغ آن باشد

در عبارت‌های زیر، مقصود از قسمت‌های مشخص شده چیست؟
الف- شما در این آینه، نقش‌های بوقلمون ببینید.
ب- از حکمت ربوبیت به سیر ملایکه فرو می‌گفت.

مفهوم و پیام نهایی بیت‌های زیر را بنویسید.
الف- وگر توفیق او یکسو نهد پای نه از تدبیر کار آید نه از رای
ب- در ره عشق وطن از سرجان خاسته‌ایم تا در این ره چه کند همت مردانه ما

• سوالات امتیازی:

- ۱- تاریخ بیهقی در چه قری و در دوره حکومت چه کسانی نوشته شد و نام دیگر آن چیست؟
- ۲- پدیدآورندگان «مرصادالعباد»، «تذکره الاولیا»، «تحفه الاحرار» و «زندان موصل» را به ترتیب نام ببرید.

نام درس: فارسی (۳)
 نام دبیر: امضای
 تاریخ امتحان: ۱۴/۱۰/۱۴۰۱
 ساعت امتحان: ۸ صبح
 مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرکدو
 کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	۱- الف- شیرینی ب- یقه و گریبان نیرنگ سازی د- مشهور، معروف، نامدار ۲- الف- پنهان و پوشیده ۳- ب- آستانه و پیشگاه ۴- سری سقطی- موسم حج- خطوات- حمیت ۵- ب- عرضه الف- جهد ۶- سفیر- صفیر صفیر: آواز و بانگ سفیر: فرستاده، نماینده سیاسی ۷- الف- مفعول ب- نهاد ج- مسند د- شاخص ه- مضاف الیه و- تکرار ز- بدل ح- معطوف ۸- الف- مفعول ب- مضاف الیه ج- مفعول د- متمم ۹- الف- اضافی ب- وصفی	
۲	۱- الف- شمشیر: مجاز از جنگ ب- آب: مجاز از رود هیرمند ۲- مشبه: مخاطب (درویش) مشبه به: شیر، روباه وجه شبهه: بلندی همت در باقی گذاشتن غذا/ سیر شدن از باقی مانده غذای شیر(روباه) ادات تشبیه: چو ۳- رگ روح: اضافه استعاری (یا استعاره مکنیه) ۴- الف- ترانه های شیرین، بهانه های زرین ب- صامت «د» ج- چنگ و چنگ د- جهانگیر: کنایه از مشهور / آسمان گیری رایت: کنایه از مشهور و معروف شدن ۵- الف- چهارپاره یا دوبیتی های پیوسته - سیاسی و اجتماعی ب- تضاد، ترادف، تضمن، تناسب ج- مثنوی د- خوانده می شود	
۳	۱- در تصحیح سوال اول ، نظر مصحح محترم صائب است. ۲- الف- بونصر مشکان ب- نویسنده شایسته و با کفایت و لایق ۳- انقراض و نابودی سلسله و دولت خوارزمشاهیان ۴- به دام دیو افتادن و فریب شیطان را خوردن ۵- الف- وجود انسان، آفرینش، انسان ب- قلب و باطن ۶- الف- عجز عقل و اندیشه بدون توجه و عنایت خداوند/ هر چه خداوند بخواهد، همان می شود. ب- عشق به وطن و میهن دوستی و وطن پرستی، ایثار در راه وطن	

امضاء:	نام و نام خانوادگی مصحح :	جمع بارم : ۲۰ نمره
--------	---------------------------	--------------------